

Bilaga 2

Nulägesbeskrivning

INNEHÅLL

1	BESKRIVNING AV KOMMUNERNA	3
1.1	GEOGRAFISKT LÄGE OCH INFRASTRUKTUR.....	3
1.2	BEFOLKNING OCH DESS UTVECKLING.....	3
1.3	NÄRINGSLIVSSTRUKTUR	4
2	AVFALLSMÄNGDER.....	6
2.1	AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNALT RENHÅLLNINGSANSVAR	6
2.2	AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR	7
2.3	ÖVRIGT AVFALL	7
2.4	JÄMFÖRELSE MED ANDRA KOMMUNER.....	8
3	INSAMLING OCH BEHANDLING	10
3.1	AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNALT RENHÅLLNINGSANSVAR	10
3.1.1	Mat- och restavfall.....	10
3.1.2	Grovavfall.....	10
3.1.3	Latrinavfall	11
3.1.4	Slam från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare.....	11
3.1.5	Farligt avfall	12
3.2	AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR	12
3.2.1	Returpapper och förpackningar	12
3.2.2	Däck	12
3.2.3	Batterier	12
3.2.4	Bilar	13
3.2.5	Avfall från elektriska och elektroniska produkter.....	13
3.2.6	Läkemedel	13
3.3	ÖVRIGT AVFALL	13
3.3.1	Avfall från kommunal verksamhet	13
3.3.2	Avfall från privat verksamhet	14
3.3.3	Avfall från andra verksamheter.....	14
4	ANLÄGGNINGAR FÖR ÅTERVINNING OCH BORTSKAFFANDE AV AVFALL	15
4.1	ANLÄGGNINGAR INOM KOMMUNERNA	15
4.1.1	Björshults avfallsanläggning.....	15
4.1.2	Övriga avfallsanläggningar.....	16
4.1.3	Återvinningscentraler	17
4.1.4	Återvinningsstationer.....	17
4.2	ANLÄGGNINGAR UTANFÖR KOMMUNERNA.....	17

1 BESKRIVNING AV KOMMUNERNA

I följande kapitel beskrivs förhållanden i kommunerna som påverkar avfallets mängd och sammansättning. Kapitlet innehåller uppgifter om antal invånare, antal hushåll fördelat på boendeform samt kommunernas näringslivsstruktur.

1.1 GEOGRAFISKT LÄGE OCH INFRASTRUKTUR

Nyköping och Oxelösund har ett kustnära läge vid Östersjön, cirka 10 mil söder om Stockholm. Läget är strategiskt till följd av närheten till Stockholm och god infrastruktur. Motorväg E4 sträcker sig från Stockholm, förbi Nyköping och vidare mot Linköping och Helsingborg. I Nyköpings kommun finns även Sveriges tredje största flygplats, Stockholm-Skavsta flygplats. Andra viktiga delar i infrastrukturen är Oxelösunds djuphamn och järnvägen. I framtiden kommer Sveriges första höghastighetsjärnväg Ostlänken att medföra förbättrade kommunikationer både norrut och söderut från Nyköping.

1.2 BEFOLKNING OCH DESS UTVECKLING

Kommunerna har tillsammans cirka 66 000 invånare, varav 54 262 invånare i Nyköpings kommun och 11 701 invånare i Oxelösunds kommun (år 2015). Utöver respektive tätort finns även de större orterna Jönåker, Tystberga, Nävekvärd, Vrena och Stigtomta. Fördelningen av antalet invånare i centralorterna redovisas i Tabell 1. Kommunernas respektive målprognos för befolkningsutveckling ger tillsammans en tillväxt på 800 personer per år.

Tabell 1 Befolkning i de två centralorterna i kommunerna. Nuläge och prognos. Källa: SCB.

	År 2015	År 2020	År 2024
Oxelösund	11 701	12 300	12 700
Nyköping	36 642	40 400	43 250
Totalt	48 343	52 700	55 950

Tabell 2 Antal hushåll i kommunerna år 2015 fördelat på olika boendeformer. Källa: SCB.

	Nyköping, st	Oxelösund, st
Småhus	10 964	2 630
Flerbostadshus	14 665	2 422
Fritidshus	3 126	844
Totalt	28 755	6 476

Till följd av kommunernas kustnära läge finns säsongsvariationer i antal invånare och turister vilket påverkar avfallets mängd och sammansättning. Variationerna består främst i att en stor del av fritidshusen på fastlandet och på öarna i skärgården bosätts under sommaren liksom att turister som kommer sjövägen ökar.

1.3 NÄRINGSLIVSSTRUKTUR

Näringslivet i kommunerna domineras av verksamheter inom tillverkningsindustrin och offentlig sektor samt av hamnen i Oxelösund. SSAB:s stålverk i Oxelösund är också en betydelsefull verksamhet. Övrigt näringsliv utgörs av små och medelstora företag där flera anknyter till stålindustrin och olika typer av sjöfartsrelaterade verksamheter.

Cirka hälften av företagen utgörs av enmansföretag. Avfallet från dessa sektorer utgörs till stor del av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall samt returpapper- och förpackningsavfall som omfattas av producentansvar. Nedan redovisas några av de företag som bedöms kunna generera större mängder verksamhetsavfall.

Tabell 3 Verksamheter som bedöms kunna generera större avfallsmängder.

Bransch	Verksamhet
Metallframställning och metallvarutillverkning	Svenskt Stål AB (SSAB)
Övrig tillverkning	ABB Cewe Control
Övrig tillverkning	Eberspächer Exhaust Technology Sweden AB
El-, gas, ång-, hetvatten- och vattenförsörjning	Ildbäcksverket (Vattenfall)
Tjänster	Landstinget Sörmland
Tjänster	Stockholm-Skavsta Flygplats
Tjänster	Oxelösunds Hamn AB
Tjänster	ORIO
Avloppsrening, avfallshantering, renhållning och liknande	Oxelö Energi AB Nyköpings kommun

Pendling mellan kommunerna förekommer, där den största pendlingen sker till och från Nyköping. I Tabell 4 presenteras antal personer som pendlar in till och ut från respektive kommun. Totalt sett är utpendlingen större än inpendlingen. I respektive kommuns siffror ingår pendlingen mellan Nyköping och Oxelösund.

Tabell 4 Antal personer som pendlar till respektive från kommunerna, år 2015. Källa: SCB.

	Inpendlare	Utpendlare
Nyköpings kommun totalt, varav:	5140	6642
- män	2 779	4 199
- kvinnor	2 361	2 443
Oxelösunds kommun totalt, varav:	2372	2025
- män	1600	1049
- kvinnor	772	976
Totalt	7512	8667

2 AVFALLSMÄNGDER

2.1 AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNALT RENHÅLLNINGANSVAR

Nedan redovisas avfallsmängder som omfattas av kommunalt renhållningsansvar i Nyköpings och Oxelösunds kommuner. Redovisningen är uppdelad per insamlad fraktion samt utifrån vilka behandlingsformer som tillämpas.

Tabell 5 Insamlade och behandlade mängder av avfall som omfattas av kommunalt renhållningsansvar år 2015, ton.

Avfallsfraktioner	Material-återvinning	Biologisk återvinning	Energi-återvinning	Deponering	Totalt
Mat- och restavfall ¹		3 257	11 665		14 922
Grovavfall ²	3 031		6170	197	9 398
Trädgårdsavfall ³		1 950	560		2 510
Latrinavfall		12			12
Slam ⁴		-			-
Farligt avfall totalt, varav:			668	3	671
- impregnerat trä			515		515
- asbest				3	3
- kemikalier/kemiska produkter			116		116
Summa, ca	3 031	5 219	19 694	203	28 147

¹ Mat- och restavfall till biologisk återvinning utgörs av matavfall.

² Fraktionen metallskrot, wellpapp och hårdplast materialåtervinns. Fraktionen deponirest och planglas deponeras medan övriga fraktioner målat/omålat trä, resårmöbler och övrigt brännbart energiåtervinns. Fraktionen sanitetsgods/porslin/jord/sten (ca 900 ton) inkluderas ej.

³ Trädgårdsavfall inkluderar trädgårdsavfall som lämnas till ÅVC, till kommunens anvisade insamlingsplatser för trädgårdsavfall eller som samlas in fastighetsnära.

⁴ Uppgifter om mängden avvattat slam från enskilda avlopp och fettavskiljare saknas eftersom detta ingår i den totala mängden slam från avloppsreningsverken. Mängden oavvattat slam från enskilda avlopp och fettavskiljare uppgick till 11 771 m³.

2.2 AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR

Nedan redovisas mängder avfall som omfattas av producentansvar och som samlats in i kommunerna via återvinningsstationer, återvinningscentraler samt via fastighetsnära insamling. Redovisningen är uppdelad per insamlad fraktion.

Tabell 6 Insamlade mängder av avfall som omfattas av producentansvar år 2015, ton.

Avfallsfraktioner	Mängd
Förpackningar och returpapper ⁵ totalt, varav:	5 629
- returpapper	2 016
- well- och kartongförpackningar	1 315
- plastförpackningar	653
- metallförpackningar	140
- glasförpackningar	1 505
Däck	111
Batterier totalt, varav:	85
- småbatterier	20
- blybatterier tyngre än 3 kg ⁶	65
Bilar	-
Elektriska och elektroniska produkter ⁷ , varav:	767
- kyl/frys	134
- vitvaror	150
- lågenergilampor ⁸	10
- glödlampor	3
- diverse elektronik	470
Summa	6 592

2.3 ÖVRIGT AVFALL

Uppgifter om avfall som inte omfattas av kommunalt renhållningsansvar eller producentansvar har inte inventerats eller sammanställts.

Utifrån beskrivningen av kommunernas näringslivsstruktur bedöms avfallsmängderna från tillverkningsindustri och då särskilt från kategorin metallframställning och metallvarutillverkning där SSAB är dominerande aktör vara betydande.

Exempel på verksamheter där kommunerna eller kommunala bolag är verksamhetsutövare och som är av större betydelse från ett avfallsperspektiv är de

⁵ Mängderna är beräknade utifrån insamlade mängder via ÅVC, fastighetsnära insamling och FTI:s statistik för insamlade mängder (kg/inv.).

⁶ Statistik från Kuusakoski Recycling.

⁷ Statistik från Elkretsen.

⁸ Inklusive raka lysrör.

kommunala avloppsreningsverken och energianläggningar, vilka genererar slam respektive aska. Mängden avvattnat slam från kommunala avloppsreningsverk uppgick år 2015 till 6402 ton, inkl. avvattnat slam från enskilda avlopp och fettavskiljare.⁹ Under år 2015 spreds totalt 1614 ton Revaq-certifierat slam på åkermark.¹⁰

Livsmedelsindustrin i kommunerna är begränsad, varför inte några större mängder industriellt livsmedelsavfall bedöms uppstå.

2.4 JÄMFÖRELSE MED ANDRA KOMMUNER

Vid en översiktlig jämförelse med nationell statistik avseende insamlade mängder hushållsavfall kan konstateras att Nyköping och Oxelösund sammantaget ligger på ungefär samma nivå som övriga kommuner. För avfall som inte omfattas av kommunalt renhållningsansvar eller producentansvar saknas nyckeltal.

Tabell 7 Insamlade mängder hushållsavfall i Nyköping och Oxelösund år 2015 jämfört med nationella genomsnitt, kg/invånare. Källa: Avfall Sverige (Avfall Web)

	Insamlad mängd Nyköping	Insamlad mängd Oxelösund	Insamlad mängd nationellt
Restavfall	169	203	184
Matavfall	47	56	29
Grovavfall	129	135	211
Returpapper	29	35	30
Pappersförpackningar	20	20	14
Metallförpackningar	2,1	1,9	1,9
Glasförpackningar	23	20	18
Plastförpackningar	10	8,5	7
Farligt avfall totalt, varav:	22	21	24
- impregnerat trä	7,5	5,7	6
- asbest	0,05	0,00	0,55
- kemikalier/kemiska produkter	2,2	3,1	2,0
- småbatterier	0,24	0,3	0,31
- blybatterier > 3 kg	1,03	0,66	0,96
- elavfall	11	11	15
Däck	0,8	1,0	2,1

Utifrån ovanstående nyckeltal bör följande uppmärksammas särskilt:

- Statistiken avseende förpackningar och returpapper för Nyköping och Oxelösund kan vara osäker beroende på i vilken mån nyckeltalen från FTI är framtagna utifrån schabloner eller speglar faktiskt insamlade mängder. Om uppgifterna speglar verkligheten så ligger Nyköping och Oxelösund i regel

⁹ Mängden slam har erhållits från avloppsreningsverkens miljörapporter.

¹⁰ Mer information om slam från avloppsreningsverk återfinns i kommunens VA-plan.

något över de nationella genomsnitten för insamlad mängd förpackningar och returpapper per invånare.

- Uppgifterna om insamlade mängder matavfall på nationell nivå är framtagna genom att den totalt insamlade mängden matavfall har slagits ut på samtliga invånare i Sverige, alltså även personer i kommuner som inte har infört matavfallsinsamling. Kommuner som, liksom Nyköping och Oxelösund, har infört matavfallsinsamling ligger i genomsnitt på en högre nivå än vad nyckeltalet anger. I jämförelse med genomsnittet bland kommuner som har infört matavfallsinsamling (med en anslutningsgrad >65%) ligger Nyköping på samma mängd insamlat matavfall per invånare medan Oxelösund ligger över genomsnittet.

3 INSAMLING OCH BEHANDLING

I nedanstående kapitel beskrivs kortfattat avfallshanteringen i kommunerna, dvs. var avfallet uppkommer, hur avfallet samlas in och hur det återvinns eller bortskaffas. Beskrivningen fokuserar på det avfall som omfattas av kommunalt renhållningsansvar. Ett särskilt avsnitt finns om hantering av avfall som omfattas av producentansvar. Beskrivningen av hanteringen av avfall från verksamheter görs översiktligt då avfallet inte omfattas av kommunalt renhållningsansvar och därmed hanteras av flera olika aktörer.

3.1 AVFALL SOM OMFATTAS AV KOMMUNALT RENHÅLLNINGANSVAR

3.1.1 Mat- och restavfall

Mat- och restavfall uppkommer i hushåll och verksamheter. Avfallet samlas in i två separata kärl – ett brunt kärl för matavfall och ett grönt kärl för brännbart restavfall. Insamling utförs i egen regi i Nyköping och av entreprenör i Oxelösund. Allt insamlat mat- och restavfall omlastas på Björshults avfallsanläggning. Från och med år 2012 transporteras mat- och restavfallet av entreprenör till Tekniska Verken i Linköping AB. Restavfallet förbränns och energin utvinns i form av el och fjärrvärme. Matavfallet behandlas biologiskt genom rötning och biogas samt biogödsel produceras.

Insamling av mat- och restavfall sker varje vecka från lägenheter och verksamheter medan insamling från villor sker varannan vecka. I Oxelösund sker dock insamlingen från villor varje vecka sommartid. Från fritidshus sker hämtning under perioden från vecka 14 till vecka 44 i Oxelösund varje vecka under högsommaren och glesare i början och slutet av perioden. I Nyköping sker hämtning från fritidshus en gång varannan vecka under perioden vecka 19 till vecka 40. Det vanligaste abonnemanget är 140 liters kärl för villor och 240 – 660 liters kärl för lägenheter samt verksamheter.

Hemkompostering av matavfall förekommer i båda kommunerna.

3.1.2 Grovavfall

Grovavfall från hushåll lämnas främst till bemannade återvinningscentraler vid Björshults avfallsanläggning, Nävekvarn, Stigtomta, Jönåker och Tystberga i Nyköping och Föreningsgatan i Oxelösund. I Nyköping finns dessutom en mobil återvinningscentral som regelbundet besöker strategiska platser i och kring centralorten samt på landsbygden. Grovavfall från verksamheter i Nyköpings kommun får sedan juli 2016 lämnas gratis till återvinningscentralen på Björshult. Det finns även möjlighet till fastighetsnära insamling via grovavfallsflak genom särskild avgift i båda kommunerna.

Grovavfallet samlas in i egen regi i Nyköping. Osorterat grovavfall transporteras till Björshult för sortering. Utsorterat material transporteras vidare till mottagare av olika återvinningsmaterial. Brännbart avfall transporteras till Tekniska Verken i Linköping för förbränning, energin utvinns i form av el och fjärrvärme. Deponirest deponeras i huvudsak på Björshults avfallsanläggning, men en del av deponiresten transporteras till annan mottagare för deponering.

Trädgårdsavfall lämnas på återvinningscentralen på Björshults avfallsanläggning i Nyköping och på Föreningsgatan i Oxelösund. Det finns även kompletterande system för insamling av trädgårdsavfall enligt följande:

- Fastighetsnära insamling under perioden 1 april – 1 oktober genom abonnemang i Nyköpings kommun.
- Enklare fraktioner av trädgårdsavfall såsom ris och löv kan lämnas till kommunernas mellanlager för trädgårdsavfall så kallat trädgårdstippar. Dessa trädgårdstippar är avsedda för privatpersoner. Verksamheter hänvisas till Björshults avfallsanläggning.

I huvudsak behandlas trädgårdsavfall i form av grenar och ris genom flisning och vidare transport till en förbränningsanläggning, i första hand Idbäcksverket i Nyköping. Gräsklipp och liknande trädgårdsmaterial komposteras på Björshult och produkten används som jordförbättringsmedel i kommunen.

Hemkompostering av trädgårdsavfall förekommer i båda kommunerna.

3.1.3 Latrinavfall

Latrinavfall från hushåll samlas in i särskilda latrinkärl. Insamlingen sker i egen regi i Nyköpings kommun och av entreprenör i Oxelösunds kommun. Latrinet transporteras till Björshults avfallsanläggning för mellanlagring. Från år 2012 omhändertas latrinet av en lantbrukare som våtkomposterar latrinet för att därefter använda det som gödsel i jordbruket. Latrinkärlen transporteras till Tekniska Verken i Linköping för förbränning. Energin som produceras används till fjärrvärme och el. Hämtning sker på beställning, i Nyköping normalt perioden 1 maj – 30 september och enligt schema i Oxelösund perioden 1 april – 30 oktober.

Hemkompostering av latrin förekommer i båda kommunerna.

3.1.4 Slam från enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare

Slam från hushåll och verksamheter och som omfattas av kommunalt renhållningsansvar uppstår i enskilda avloppsanläggningar och i fettavskiljare.

Inom Nyköpings och Oxelösunds kommuner finns cirka 6000 st. respektive cirka 120 st. enskilda avloppsanläggningar och fettavskiljare. Antal tömningar via abonnemang per år uppgår till cirka 4700 st. Tömning kan även ske via budning, och år 2016 uppgick dessa till cirka 700 st. per år.

Insamlingen av slam från enskilda avloppsanläggningar sker i egen regi i Nyköping, som även hämtar slam från hushåll i Oxelösund. Hämtning av slam från skärgårdsöar sker via entreprenör och under år 2016 utfördes 22 st. hämtningar. Slam från fettavskiljare samlas in i egen regi i Nyköping och av entreprenör i Oxelösund.

Slammet transporteras till Brandholmens avloppsreningsverk i Nyköping för behandling. Avloppsreningsverket byggdes om under år 2016 och har numera två st. röt-kammare. Slammet förtjockas genom mekanisk förtjockare innan det går vidare till nästa steg. I röttningsprocessen bryts slammet ned anaerobt och rötgas bildas, vilken används till uppvärmning av avloppsavloppsreningsverkets lokaler och elproduktion. Röt-slammet, avvattnas och mellanlagras därefter på Björshult innan borttransport till extern mottagare för avyttring som jordförbättringsmedel eller till åkermark.

Tömning av enskilda avloppsanläggningar samt fettavskiljare ska ske så ofta att en god funktion upprätthålls i anläggningen. Tömning av slam i slamavskiljare och fettavskiljare ska ske minst en gång per år medan tömning av slutna tank och urintank görs efter behov. Minireningsverk ska tömmas minst en gång per år, dock kan tömningsintervallet förlängas under vissa förutsättningar. Fosforfällor ska

tömmas minst vartannat år eller vart tredje år beroende på kraven på fosforreduktion. Tömning sker i enlighet med abonnemang eller på beställning.

3.1.5 Farligt avfall

Farligt avfall i form av kemikalier och kemiska produkter från hushåll samlas i huvudsak in genom återvinningscentralerna i kommunerna. I Nyköpings kommun erbjuds möjlighet till insamling av farligt avfall genom fastighetsnära insamling för boende utanför centralorten. Verksamheter lämnar sitt farliga avfall till externa mottagare.

3.2 AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR

Producentansvaret innebär att tillverkaren har ansvar för att produkten samt emballage samlas in och återvinns när den har förbrukats. Lagstiftningen om producentansvar innebär även en skyldighet för konsumenterna att källsortera och lämna tillbaka förbrukade varor och förpackningar. Syftet med producentansvaret är ytterst att genom att ge producenterna ansvaret för omhändertagande av uttjänta produkter driva på miljöanpassad produktutveckling och därigenom öka resurshushållningen och minska miljöbelastningen.

Idag finns producentansvar för returpapper, förpackningar (wellpapp, kartong-, plast-, trä-, metall- och glasförpackningar), däck, batterier, bilar, el-avfall och läkemedel.

Villaföreningar, bostadsbolag och bostadsrättsföreningar erbjuds abonnemang för hämtning av återvinningsmaterial mot en avgift via Nyköpings kommun eller via andra entreprenörer. I Oxelösund får intresserade vända sig till entreprenör för fastighetsnära insamling.

3.2.1 Returpapper och förpackningar

Returpapper och förpackningar från hushåll samlas i huvudsak in genom återvinningsstationer. Fastighetsnära insamling vid lägenheter och verksamheter förekommer i båda kommunerna. Insamlade returpapper och förpackningar återvinns i huvudsak genom materialåtervinning.

3.2.2 Däck

Däck från hushåll samlas in via återförsäljare av däck samt på återvinningscentralerna. Däcken mellanlagras på Björshult innan de transporteras bort av en entreprenör på uppdrag av Svensk Däckåtervinning AB, som ansvarar för omhändertagandet. Däck på fälg omhändertas av Kuusakoski för återvinning. Däck omhändertas ofta genom förbränning där energin används till uppvärmning alternativt omhändertas däcken genom materialåtervinning.

3.2.3 Batterier

Småbatterier från hushåll samlas in via ett flertal platser, i huvudsak i batteriholkar på återvinningsstationer, återvinningscentraler och hos återförsäljare. Det är också möjligt att lämna batterier via en särskild behållare så kallad "samlaren" i några utvalda livsmedelsbutiker och insamlingen sker i samarbete med lokala handlare. Insamling sker av kommunerna på uppdrag av Elkretsen. Småbatterierna sorteras, materialet separeras och återvinns genom materialåtervinning och energiåtervinning.

Blybatterier tyngre än tre kilogram samlas in via återförsäljare eller återvinningscentraler. Blybatterierna transporteras till en anläggning som krossar batterierna, neutraliserar batterisyran och utviner bly, som säljs vidare som råvara till blybatteritillverkare.

3.2.4 Bilar

Övergivna skrotbilar på kommunal mark faller under kommunalt renhållningsansvar, om skrotbilen bedöms utgöra en olägenhet för människors hälsa och miljön. Övergivna skrotbilar kan också anses vara nedskräpning om den finns på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till. På enskild mark eller tomtmark är det markägaren som ansvarar för att den förvaras säkert ur miljösynpunkt, om markägaren godkänt placeringen. På allmän vägmark, det vill säga allmänna vägar utanför tätort samt parkeringsfickor och rastplatser längs dessa, är Trafikverket ansvarig för skrotbilar. På övrig allmän mark är det kommunen som beslutar om hämtning och skrotning av uttjänta fordon. Med uttjänta fordon menas fordon som är i dåligt skick, övergivet samt har ett mycket lågt värde.

Efter omhändertagande återanvänds vissa delar av bilen, andra delar materialåtervinns och en liten del förbränns.

3.2.5 Avfall från elektriska och elektroniska produkter

Avfall från elektriska och elektroniska produkter (el-avfall) från hushåll och mindre verksamheter samlas in via återvinningscentralerna. Lågenergilampor och lysrör lämnas till återvinningscentraler eller till försäljningsställe som tar emot sådant avfall. Det finns också möjligheten att lämna glödlampor samt lågenergilampor via en särskild behållare så kallat "samlaren" i ett urval av livsmedelsbutiker och insamlingen sker i samarbete med lokala handlare. Insamling sker av kommunerna via en överenskommelse med Elkretsen som ombesörjer omhändertagandet. Avfallet sorteras, demonteras och materialåtervinns. En mindre del förbränns.

3.2.6 Läkemedel

Överblivna läkemedel och kanyler lämnas till apotek. Kommunerna tar ej emot läkemedel eller dylikt avfall, dock tillhandahåller kommunerna behållare för kanyler via apoteken.

3.3 ÖVRIGT AVFALL

Övrigt avfall som inte omfattas av kommunalt renhållningsansvar eller producentansvar utgörs av avfall från industrier och andra verksamheter. Avfallet samlas in via entreprenörer på uppdrag av den enskilda verksamheten och transporteras till en av verksamheternas avtalade anläggningar för omhändertagande.

3.3.1 Avfall från kommunal verksamhet

Övrigt avfall från kommunala verksamheter uppstår främst vid Brandholmens avloppsreningsverk i Nyköping och Oxelösunds avloppsreningsverk, bostadsbolagen Nyköpingshem och Kustbostäder, parkskötsel samt halk- och snöbekämpning.

Avloppsreningsverket ger upphov till avfall i form av grovrens och slam. Grovrens tvättas och transporteras av entreprenör till förbränning vid Tekniska Verken i Linköping. Avloppsvattnet behandlas med mekanisk, biologisk och kemisk rening innan utsläpp till recipienten Östersjön. I Oxelösund finns dessutom ett fjärde reningssteg i form av en våtmark vid Brannäs före utsläpp till recipienten. Slammet mellanlagras på Björshults avfallsanläggning i Nyköping innan det avyttras av entreprenör. Sedan år 2014 är Brandholmens och Oxelösunds avloppsreningsverk Revaq-certifierade. Revaq-godkänt slam sprids som gödsel på åkermark och icke-godkänt slam går till jordtillverkning.

Bostadsbolagen och kommunala verksamheter ger upphov till bygg- och rivningsavfall samt park- och trädgårdsavfall och annat avfall från fastighetsskötsel.

Halk- och snöbekämpning ger upphov till avfall i form av grus, sand och snö. Grus och sand samlas in i egen regi i Nyköping och av entreprenör i Oxelösund. Produkten siktas i egen regi och återanvänds. Endast en mindre mängd transporteras till Björshults avfallsanläggning där det används som brandbekämpning och till anläggningsändamål. Snö samlas in både i egen regi samt av entreprenör och transporteras till snöupplag, bland annat på Brandholmen i Nyköping och Isbergsbacken i Oxelösund. Smältvattnet avrinner mot ytvattendiken och filtrerar genom en våtmark innan det når Östersjön.

3.3.2 Avfall från privat verksamhet

Privata verksamheter måste själva se till att det avfall som inte omfattas av kommunalt renhållningsansvar kan transporteras och behandlas på ett miljöriktigt sätt. Svårigheten att få fram uppgifter om detta avfall gör att kommunernas kunskap om avfallsmängder och flöden är ofullständig.

Alla handels- och industriföretag måste idag källsortera sitt avfall. Först sorteras farligt avfall ut och lämnas separat. Flertalet företag sorterar ut återvinningsbart avfall såsom trä, skrot, plast, papper etc. Alla företag har skyldighet att sortera ut förpackningar, däck med mera som anges i förordningen om producentansvar. Det avfall som återstår delas slutligen upp i brännbart och icke brännbart avfall. Avfallet hanteras i traditionella avfallsbehållare, exempelvis kärl eller containrar, och transporteras till mottagande anläggningar för sortering, behandling och återvinning.

Småföretag kan utnyttja återvinningsstationerna för att lämna avfall som omfattas av producentansvar.

Kraftvärmeverket ger upphov till avfall i form av askor och slagg. Askor som uppkommit från förbränning av RT-flis eller skogsflis levereras till Björshults avfallsanläggning, övriga askor skickas till annan mottagare. Aska och slagg används som konstruktionsmaterial vid täckning av Björshults deponi.

Hanteringen av avfall från tillverkningsindustri och då särskilt *SSAB:s stålverk* i Oxelösund bedöms vara av särskild betydelse. Produktionsspill återvinns i hög grad. SSAB driver även en egen deponi för bland annat slagg.

3.3.3 Avfall från andra verksamheter

Det uppstår även avfall från andra verksamheter i kommunerna och här ges några exempel. Inom några år kommer Trafikverket att påbörja byggandet av höghastighetsbanan Ostlänken i Nyköpings kommun och projektet kommer att generera stora överskott av berg- och jordmassor. Landstinget ger upphov till många olika avfallsfraktioner, till exempel brännbart verksamhetsavfall, matavfall och förpackningsavfall samt farligt avfall såsom läkemedel och lysrör. I kommunerna finns även myndigheter till exempel Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen, som främst ger upphov till brännbart verksamhetsavfall, matavfall samt förpackningsavfall.

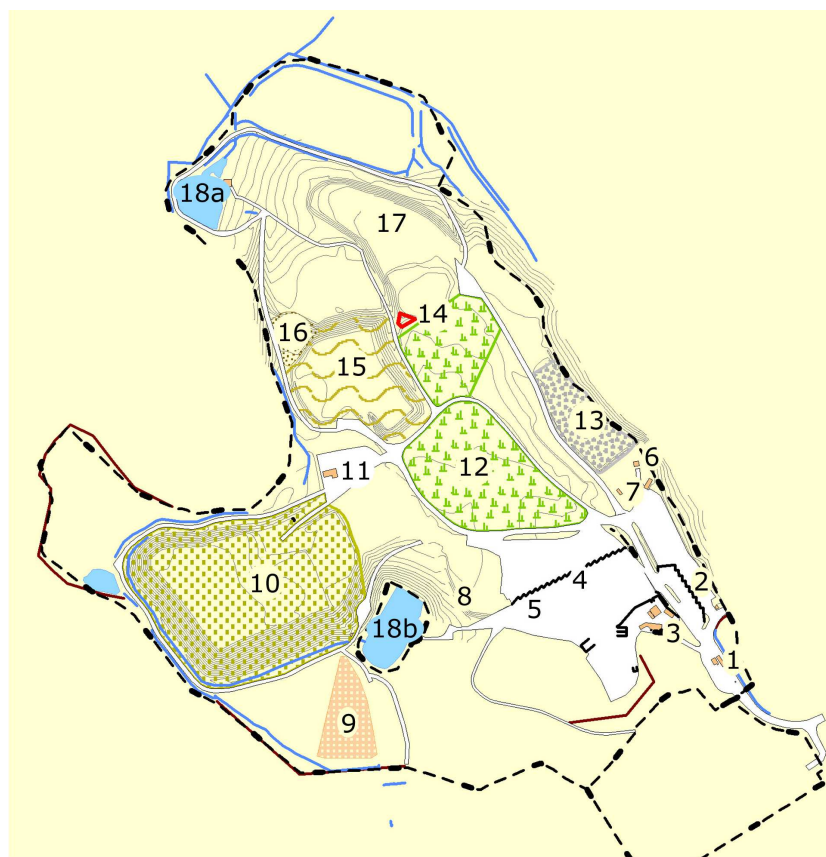
4 ANLÄGGNINGAR FÖR ÅTERVINNING OCH BORTSKAFFANDE AV AVFALL

I det följande beskrivs översiktligt de viktigaste anläggningarna som nyttjas för hantering av avfall från de båda kommunerna. I Bilaga 3 redovisas en sammanställning med nyckeluppgifter om alla anläggningar för återvinning eller bortskaffande av avfall i kommunerna.

4.1 ANLÄGGNINGAR INOM KOMMUNERNA

4.1.1 Björshults avfallsanläggning

Björshults avfallsanläggning är den anläggning som är av störst betydelse för avfallshanteringen i Nyköping och Oxelösunds kommuner. Anläggningen ägs gemensamt av de båda kommunerna (Nyköping 80%, Oxelösund 20%) och är lokaliserad 3 km söder om Nyköpings tätort.

1. Infartskontroll och vägning	8. Flisning av rent trä	15. Behandling av saneringsavfall och oljeskadad jord
2. Återvinningscentral	9. Slamkompostering	16. Deponi, gjuterisand
3. Mellanlagring av farligt avfall	10. Deponi, ickefarligt avfall	17. Anläggningsyta för konstruktionsmaterial, aska och slagg
4. Sorteringsplatta	11. Tvätthall	18 a. Norra lakvattendammen
5. Omlastning av hushållsavfall	12. Salixodling	18 b. Södra lakvattendammen
6. Kremeringsanläggning, sällskapsdjur	13. Krossning av asfalt och betong	
7. Gasutvinningsstation	14. Deponi, asbest	

Figur 1 Översiktlig kartbild över Björshults avfallsanläggning.

På anläggningen bedrivs bland annat följande verksamhet:

- Omlastning av hushållsavfall.
- Mellanlagring och grovsortering av farligt avfall och batterier.
- Mellanlagring av mat- och restavfall, hushållens farliga avfall, slam, el-avfall och latrin samt metallskrot, trä, betong och sand/grus från kommunal halkbekämpning.
- Kompostering av trädgårdsavfall.
- Sortering av grovavfall och industriavfall.
- Deponigasutvinning i en kompressorstation och fackling av gas.
- Flisning av trä.
- Deponering av inert, icke-farligt avfall och asbest från hushåll och industri.
- Krossning av asfalt och betong.
- Mottagning av sorterat grovavfall, förpackningar, returpapper och farligt avfall samt mindre föremål och textilier för återanvändning vid återvinningscentralen.
- Tvätt av fordon och maskiner i tvätthall.

Deponeringsverksamheten vid anläggningen har pågått sedan mitten av 1960-talet och avfallsanläggningen har en yta av cirka 30 ha. Gasutvinning har pågått sedan mitten av 1980-talet. Deponigasen levereras till Idbäcksverket för förbränning och blir fjärrvärme. Gas som inte kan nyttiggöras facklas bort. Lakvatten samlas upp i två dammar och leds vidare till Brandholmens avloppsreningsverk.

År 2015 mottogs cirka 46 150 ton avfall på anläggningen. De dominerande avfallsfraktionerna som togs emot var hushållsavfall (matavfall, restavfall 12 230 ton), grovavfall (6 350 ton) avfall från energiutvinning (4 880 ton), park- och trädgårdsavfall (3 030 ton) och slam (6 380 ton).

4.1.2 Övriga avfallsanläggningar

Nedan beskrivs de avfallsanläggningar som bedöms som de viktigaste (utöver Björshults avfallsanläggning) för avfallshanteringen i Nyköpings och Oxelösunds kommuner. Övriga avfallsanläggningar redovisas Bilaga 3.

STENA Recycling AB:s anläggning i Nyköping tar emot farligt avfall och icke farligt avfall för mellanlagring, sortering, förbehandling och mekanisk bearbetning.

Kuusakoski Sverige AB:s anläggning i Oxelösund tar emot farligt avfall till exempel elavfall och icke farligt avfall till exempel metallskrot för mellanlagring. SSAB i Oxelösund har en egen deponi där bolagets restprodukter deponeras. Idbäckens Kraftvärmeverk i Nyköping tar främst emot returträflis och CCA-impregnerat virke till förbränning.

FORIA har en anläggning för sortering och mekanisk bearbetning av icke farligt avfall i form av ex. stenmaterial vid Björshult. Skanska har en schaktmassetipp för mellanlagring och mekanisk bearbetning av icke farligt avfall.

4.1.3 Återvinningscentraler

I Nyköpings kommun finns sex stycken återvinningscentraler:

- Björshults avfallsanläggning, tillsammans med Oxelösunds kommun
- Nävekvarn
- Tystberga
- Stigtomta
- Jönåker
- Mobil återvinningscentral, som besöker 14 platser centralt och på landsbygden.

I Oxelösunds kommun finns en återvinningscentral placerad på Föreningsgatan.

Återvinningscentralernas öppettider är utformade på ett sådant sätt att det ska finnas minst en central öppen varje dag. Under perioder då behovet av att lämna avfall bedömts vara större är minst två centraler öppna samtidigt, exempelvis på lördagar.

Återvinningscentralerna tar emot grovavfall, farligt avfall och el-avfall från hushåll och mindre verksamheter. På återvinningscentralerna finns även återvinningsstationer för förpackningar och returpapper. År 2015 mottogs cirka 10 000 ton avfall till återvinningscentralerna. De dominerande avfallsfraktionerna var trä och övrigt brännbart (cirka 6000 ton) samt återvinningsbart material i form av wellpapp och metallskrot (cirka 2700 ton). Deponimängderna har minskat kraftigt (cirka 200 ton jämfört med 2 200 ton år 2010). Trädgårdsavfall hanteras inte i någon större utsträckning på återvinningscentralerna utan merparten tas emot vid obemannade mottagningsplatser för trädgårdsavfall.

4.1.4 Återvinningsstationer

I Nyköpings och Oxelösunds kommun finns 32 st. respektive 6 st. återvinningsstationer för insamling av hushållens förpackningsmaterial (glas, kartong, plast, metall) och returpapper. På en del stationer finns även batteriholkar och behållare för kläder. Återvinningsstationerna är placerade på allmänna platser, till exempel vid butiker.

4.2 ANLÄGGNINGAR UTANFÖR KOMMUNERNA

Utanför kommunen finns flera anläggningar som används för återvinning och bortskaffande av avfall från Nyköpings och Oxelösunds kommuner. De viktigaste av dessa anläggningar är:

- Gärstadverken i Linköping (förbränning) och Finspångs Tekniska verk (förbränning), Tekniska Verken i Linköping AB.
- Gärstadverken i Linköping (rötning), Tekniska Verken i Linköping AB.
- Ekokem (behandling av farligt avfall), Kumla.

Utöver nämnda anläggningar nyttjas ett antal anläggningar för återvinning av industriavfall eller avfall som omfattas av producentansvar. Sådana anläggningar kan vara till exempel sorteringsanläggningar, industrier som använder återvunna materialråvaror i produktionen (glasbruk, pappersbruk etc) samt förbränningsanläggningar.